

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. P.19.0811.N

I en II

F G C G M S,

beklaagde,

eiser,

met als raadsman mr. Joachim Meese, advocaat bij de balie Gent,

tegen

1. **A D,**

burgerlijke partij,

2. **P D,**

burgerlijke partij,

3. **Frank HEFFINCK**, met kantoor te 8501 Kortrijk (Bissegem), Meensesteenweg 347, in zijn hoedanigheid van curator van het faillissement van UNO nv,

burgerlijke partij,

4. **ERLYMO nv**, met zetel te 8552 Zwevegem (Moen), Den Helder 13,

burgerlijke partij,

verweeiders.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep I is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Gent, correctionele kamer, van 13 maart 2014 (hierna arrest I).

Het cassatieberoep II is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Gent, correctionele kamer, van 28 juni 2019 (hierna arrest II).

De eiser voert in een memorie die aan dit arrest is gehecht, twee middelen aan tegen het arrest I en een middel tegen het arrest II.

Advocaat-generaal met opdracht Bart De Smet heeft op 20 november 2019 ter griffie van het Hof een schriftelijke conclusie ingediend.

Op de rechtszitting van 26 november 2019 heeft raadsheer Filip Van Volsem verslag uitgebracht en heeft de voornoemde advocaat-generaal geconcludeerd.

Op deze rechtszitting heeft de eiser een replieknot neergelegd.

II. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste middel in zijn geheel tegen het arrest I

1. Het eerste onderdeel voert schending aan van de artikelen 10 en 11 Grondwet en de artikelen 127, 130, 182, 480, 482*bis* en 502 Wetboek van Strafvordering: het arrest I dat vaststelt dat lastens de eiser een gerechtelijk onderzoek werd gevoerd op vordering van de procureur-generaal bij het hof van beroep en dat de strafvordering vervolgens, na de beschikking tot mededeling door de raadsheer-onderzoeksmagistraat, regelmatig werd aanhangig gemaakt bij de correctionele rechtbank door een rechtstreekse dagvaarding is niet naar recht verantwoord; uit de in

het onderdeel vermelde bepalingen van het Wetboek van Strafvordering, zoals uitgelegd door het Grondwettelijk Hof, volgt dat indien een gerechtelijk onderzoek wordt gevorderd door de procureur-generaal lastens een houder van voorrecht van rechtsmacht en bij samenhang lastens andere personen en er na de beschikking tot mededeling door de raadsheer-onderzoeksmagistraat wordt beslist om de houder van het voorrecht van rechtsmacht niet te vervolgen of om hem een minnelijke schikking voor te stellen die leidt tot het verval van de strafvordering alvorens de zaak bij de vonnisrechter is aanhangig gemaakt, de strafvordering lastens die andere personen niet door de procureur des Konings zelf kan worden aanhangig gemaakt bij de correctionele rechtbank door middel van een rechtstreekse dagvaarding; het arrest I, dat erkent dat een regeling van rechtspleging noodzakelijk is ingeval de eiser aanvankelijk het voorwerp zou hebben uitgemaakt van een gerechtelijk onderzoek, heeft een beslissing gecreëerd die niet verenigbaar is met de artikelen 10 en 11 Grondwet; er is immers geen verantwoording voor het verschil in behandeling tussen enerzijds de situatie waarbij de procureur des Konings een onderzoeksrechter heeft gevorderd, vervolgens de procedure van voorrecht van rechtsmacht werd gevolgd en beslist wordt om de houder van dat voorrecht niet te vervolgen, en, anderzijds, de situatie waarbij zonder dat voorafgaandelijk een gerechtelijk onderzoek werd gevorderd door de procureur des Konings, een raadsheer-onderzoeksmagistraat wordt aangesteld en vervolgens wordt beslist om de houder van dat voorrecht niet te vervolgen; in beide gevallen wordt immers een gerechtelijk onderzoek gevoerd door een onafhankelijk en onpartijdig onderzoeksrechter die beschikt over verregaande dwangmaatregelen en in beide gevallen bestaat er na afloop van dat onderzoek niet langer samenhang met een vervolging en berechting van de houder van voorrecht van rechtsmacht, zodat het afwijken van de gemeenrechtelijke procedure niet kan worden verantwoord omwille van redenen die te maken hebben met de goede rechtsbedeling.

Minstens moeten aan het Grondwettelijk Hof de volgende prejudiciële vragen worden gesteld:

“1. Schenden de artikelen 479, 482bis en 483 Wetboek van Strafvordering de artikelen 10 en 11 Grondwet, in die zin geïnterpreteerd dat wanneer een gerechtelijk onderzoek werd gevoerd op vordering van de procureur-generaal lastens een hou-

der van het voorrecht van rechtsmacht en lastens andere personen wegens misdrijven die samenhangend zijn met de misdrijven waarvan de ambtenaar wordt verdacht, en de strafvordering lastens de houder van het voorrecht van rechtsmacht vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de vonnisrechter is vervallen door een minnelijke schikking en of door een buitenvervolginstelling door de procureur-generaal, de procureur des Konings als enige bevoegd is om te beslissen of de zaak lastens de andere personen al dan niet middels rechtstreekse dagvaarding naar het vonnisgerecht moet worden verwezen, zonder dat er sprake is van een optreden van een onderzoeksgerecht dat in het kader van een op tegenspraak gevoerde procedure overgaat tot de regeling van de rechtspleging en daarbij de toereikendheid van de bezwaren en de regelmatigheid van de rechtspleging beoordeelt, dit terwijl een dergelijke filterprocedure na gerechtelijk onderzoek wel gewaarborgd is in de gemeenschappelijke procedure overeenkomstig artikel 127 Wetboek van Strafvordering, zelfs wanneer de onderzoeksrechter werd ontlast wegens territoriale bevoegdheid, in de procedure tot berechting van hogere magistraten overeenkomstig de artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering, zoals uitgelegd door het Grondwettelijk Hof en in de procedure tot berechting van ministers en leden van een gemeenschaps- of gewestregering overeenkomstig de artikelen 9, 16 en 29 van de wetten van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers, enerzijds, en van die van leden van een gemeenschaps- of gewestregering, anderzijds?

2. Schendt artikel 479 juncto de artikelen 480 en 482bis Wetboek van Strafvordering, in samenhang gelezen met de artikelen 127 en 130 Wetboek van Strafvordering, de artikelen 10 en 11 Grondwet, in die zin geïnterpreteerd dat een verdachte, ten aanzien van wie de procureur des Konings een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd dat na ontslag van onderzoek door de raadkamer gevoegd werd aan een onderzoek dat wordt gevoerd door een raadsheer-onderzoeksmagistraat met betrekking tot een misdrijf gepleegd door een persoon met een van de hoedanigheden vermeld in artikel 479 Wetboek van Strafvordering, indien de procureur-generaal beslist om de titularis van het voorrecht van rechtsmacht niet te vervolgen, slechts kan worden verwezen naar de bodemrechter mits een beslissing van het onderzoeksgerecht, terwijl een verdachte ten aanzien van wie de procureur-generaal een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd door een raadsheer-onderzoeksmagistraat

rechtstreeks kan worden gedagvaard voor de bodemrechter, zelfs wanneer de procureur-generaal beslist om de titularis van het voorrecht van rechtsmacht niet te vervolgen?”

Het tweede onderdeel voert schending aan van de artikelen 10 en 11 Grondwet en de artikelen 127, 130 en 182 Wetboek van Strafvordering: het arrest I dat oordeelt dat de strafvordering door middel van een rechtstreekse dagvaarding regelmatig is aanhangig gemaakt, schendt de regels inzake de aanhangigmaking van de zaak bij de correctionele rechtbank; aangezien op het ogenblik van de aanhangigmaking niet langer sprake is van samenhang zijn de bepalingen inzake voorrecht van rechtsmacht immers niet langer van toepassing; de situatie is die beschreven in artikel 127, § 1, Wetboek van Strafvordering zodat na de beschikking tot mededeling van het dossier een regeling van de rechtspleging moet volgen; het oordeel van het arrest I dat de eiser terug wordt geplaatst in de toestand daterend van vóór het door de raadsheer-onderzoeksrechter bedoelde onderzoek, namelijk in die van een opsporingsonderzoek, is niet verenigbaar met de artikelen 10 en 11 Grondwet; uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof betreffende de onttrekking van een zaak wegens territoriale onbevoegdheid van de onderzoeksrechter volgt dat de procureur des Konings gelet op het niet langer samenhangend zijn met feiten verweten aan een houder van voorrecht van rechtsmacht, de raadkamer had moeten vorderen de rechtspleging te regelen en niet langer de zaak aanhangig kon maken door middel van een rechtstreekse dagvaarding.

Minstens moet aan het Grondwettelijk Hof de volgende prejudiciële vraag worden gesteld: *“Schendt artikel 127 Wetboek van Strafvordering betreffende de regeling van de rechtspleging door de raadkamer, in die zin geïnterpreteerd dat het niet van toepassing is op een gerechtelijk onderzoek dat werd gevoerd door een raadsheer-onderzoeksmagistraat overeenkomstig artikel 480 Wetboek van Strafvordering, wanneer na de beschikking tot mededeling maar vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de vonnisrechter, door het verval van de strafvordering wegens minnelijke schikking en of buitenvervolginstelling door de procureur-generaal de samenhang wegvalt tussen de feiten die aan een houder van het voorrecht van rechtsmacht worden verweten en aan andere personen, zodat het de procureur des Konings toegestaan is om die andere personen rechtstreeks te dagvaarden voor de feitenrechter*

en in voorkomend geval te steunen op onderzoekhandelingen die zijn verricht door de raadsheer-onderzoeksmagistraat, de artikelen 10 en 11 Grondwet?”

2. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt het volgende:
 - er werd naar aanleiding van een klacht op 4 juli 2008 lastens de eiser een opsporingonderzoek onder leiding van de procureur des Konings gevoerd;
 - aangezien bleek dat een houder van voorrecht van rechtsmacht in de zaak betrokken was, heeft de procureur-generaal op 28 januari 2009 een vordering genomen en op 30 januari 2009 heeft de eerste voorzitter van het hof van beroep een raadsheer-onderzoeksmagistraat aangesteld;
 - dit onderzoek werd gevoerd lastens de houder van het voorrecht van rechtsmacht en bij samenhang lastens onder meer de eiser;
 - de raadsheer-onderzoeksmagistraat heeft op 13 december 2011 het dossier meegedeeld aan de procureur-generaal;
 - de procureur-generaal heeft wat betreft de houder van het voorrecht van rechtsmacht deels beslist tot een seponering en voor het overige een minnelijke schikking voorgesteld die op 4 juni 2012 werd uitgevoerd;
 - de procureur-generaal heeft wat betreft de eiser het dossier terug overgemaakt aan de procureur des Konings te Gent;
 - de procureur des Konings te Gent heeft de eiser gedagvaard voor de vonnisrechter, zonder dat er een gerechtelijk onderzoek werd gevorderd en zonder dat er een regeling van de rechtspleging heeft plaats gevonden.
3. Uit de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 31/2019 van 28 februari 2019 volgt dat ingeval van een gerechtelijk onderzoek lastens de in artikel 479 Wetboek van Strafvordering bedoelde magistraten, andere dan die bedoeld in artikel 481 van dat wetboek, bij het afsluiten van dat onderzoek de rechtspleging wat hen en de daders van een samenhangend misdrijf betreft moet worden geregeld overeenkomstig de gemeenrechtelijke regels van de strafrechtspleging.
4. De vraag rijst of het ontzeggen van een dergelijke procedure aan een verdachte niet-houder van het voorrecht van rechtsmacht en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid van aanhangigmaking bij de vonnisgerechten door de procureur des

Konings met een rechtstreekse dagvaarding in de omstandigheden van de zaak, zoals hierboven geschetst, geen schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet.

5. Er bestaat bijgevolg grond om overeenkomstig artikel 26, § 1, 3°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof aan het Grondwettelijk Hof de in het dictum vermelde prejudiciële vragen te stellen.

Overige grieven

6. Het onderzoek van de grieven wordt aangehouden totdat er antwoord is op de prejudiciële vragen.

Dictum

Het Hof,

Houdt elke verdere beslissing aan tot het Grondwettelijk Hof heeft geantwoord op de volgende prejudiciële vragen:

“1. Schenden de artikelen 479, 482bis en 483 Wetboek van Strafvordering de artikelen 10 en 11 Grondwet, in die zin geïnterpreteerd dat wanneer een gerechtelijk onderzoek werd gevoerd op vordering van de procureur-generaal lastens een houder van het voorrecht van rechtsmacht en lastens andere personen wegens misdrijven die samenhangend zijn met de misdrijven waarvan de ambtenaar wordt verdacht, en de strafvordering lastens de houder van het voorrecht van rechtsmacht vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de vonnisrechter is vervallen door een minnelijke schikking en of door een buitenvervolginstelling door de procureur-generaal, de procureur des Konings als enige bevoegd is om te beslissen of de zaak lastens de andere personen al dan niet middels rechtstreekse dagvaarding naar het vonnisgerecht moet worden verwezen, zonder dat er sprake is van een optreden van een onderzoeksgerecht dat in het kader van een op tegenspraak gevoerde procedure overgaat tot de regeling van de rechtspleging en daarbij de toereikendheid van de bezwaren en de regelmatigheid van de rechtspleging beoordeelt, dit terwijl een dergelijke filterprocedure na gerechtelijk onderzoek wel gewaarborgd is in de gemeenschappelijke procedure overeenkomstig artikel 127 Wetboek van Strafvordering, zelfs

wanneer de onderzoeksrechter werd ontlast wegens territoriale bevoegdheid, in de procedure tot berechting van hogere magistraten overeenkomstig de artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering, zoals uitgelegd door het Grondwettelijk Hof en in de procedure tot berechting van ministers en leden van een gemeenschaps- of gewestregering overeenkomstig de artikelen 9, 16 en 29 van de wetten van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van ministers, enerzijds, en van die van leden van een gemeenschaps- of gewestregering, anderzijds?

2. Schendt artikel 479 juncto de artikelen 480 en 482bis Wetboek van Strafvordering, in samenhang gelezen met de artikelen 127 en 130 Wetboek van Strafvordering, de artikelen 10 en 11 Grondwet, in die zin geïnterpreteerd dat een verdachte, ten aanzien van wie de procureur des Konings een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd dat na ontslag van onderzoek door de raadkamer gevoegd werd aan een onderzoek dat wordt gevoerd door een raadsheer-onderzoeksmagistraat met betrekking tot een misdrijf gepleegd door een persoon met een van de hoedanigheden vermeld in artikel 479 Wetboek van Strafvordering, indien de procureur-generaal beslist om de titularis van het voorrecht van rechtsmacht niet te vervolgen, slechts kan worden verwezen naar de bodemrechter mits een beslissing van het onderzoeksgerecht, terwijl een verdachte ten aanzien van wie de procureur-generaal een gerechtelijk onderzoek heeft gevorderd door een raadsheer-onderzoeksmagistraat rechtstreeks kan worden gedagvaard voor de bodemrechter, zelfs wanneer de procureur-generaal beslist om de titularis van het voorrecht van rechtsmacht niet te vervolgen?

3. Schendt artikel 127 Wetboek van Strafvordering betreffende de regeling van de rechtspleging door de raadkamer, in die zin geïnterpreteerd dat het niet van toepassing is op een gerechtelijk onderzoek dat werd gevoerd door een raadsheer-onderzoeksmagistraat overeenkomstig artikel 480 Wetboek van Strafvordering, wanneer na de beschikking tot mededeling maar voor de aanhangmaking van de zaak bij de vonnisrechter, door het verval van de strafvordering wegens minnelijke schikking en of buitenvervolginstelling door de procureur-generaal de samenhang wegvalt tussen de feiten die aan een houder van het voorrecht van rechtsmacht worden verweten en aan andere personen, zodat het de procureur des Konings toegestaan is om die andere personen rechtstreeks te dagvaarden voor de feitenrechter

en in voorkomend geval te steunen op onderzoekhandelingen die zijn verricht door de raadsheer-onderzoeksmagistraat, de artikelen 10 en 11 Grondwet?”

Houdt de beslissing over de kosten aan.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit raadsheer Filip Van Volsem, als waarnemend voorzitter, de raadsheren Peter Hoet, Erwin Francis, Sidney Berneman en Ilse Couwenberg, en op de openbare rechtszitting van 26 november 2019 uitgesproken door waarnemend voorzitter Filip Van Volsem, in aanwezigheid van advocaat-generaal met opdracht Bart De Smet, met bijstand van griffier Kristel Vanden Bossche.

K. Vanden Bossche

I. Couwenberg

S. Berneman

E. Francis

P. Hoet

F. Van Volsem